

Uznawanie dyplomów i kwalifikacji zawodowych w krajach członkowskich Unii Europejskiej

Kwestie dotyczące edukacji w państwach UE nie podlegają regulacjom wspólnotowym. Każde państwo realizuje własną politykę oświatową, wyznaczając jej cele i kierunki. Poprzez art. 126 Traktatu z Maastricht oraz art. 76 Układu Europejskiego Wspólnota Europejska zachęca Państwa Członkowskie do współpracy w dziedzinie edukacji. Jednym z aspektów tej współpracy jest umożliwianie kształcenia i swobodnego podejmowania pracy w dowolnym państwie na terenie Unii Europejskiej. Realizację tego postulatu umożliwi system wzajemnego uznawania dyplomów, okresów studiów oraz kwalifikacji zawodowych obowiązujący we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej.

★ ★ Jak powstał system wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych?

Jednolity Akt Europejski, który zakładał utworzenie do końca 1992 roku rynku wewnętrznego, usuwającego granice między państwami członkowskimi Wspólnot Europejskich, spowodował, iż zaistniała konieczność wprowadzenia specjalnych przepisów prawnych, umożliwiających uznawanie dyplomów dla celów zawodowych na terenie UE. Celem wprowadzanych zmian było umożliwienie swobodnego przemieszczania się pracowników i podejmowania pracy poza krajem pochodzenia. Tworzenie poszczególnych dyrektyw odnoszących się do konkretnych zawodów stało się zbyt kosztowne i powolne. Zaczęto dążyć do ujednoczenia dyplomów i uznawalności odbytych studiów poprzez stworzenie ogólnego systemu obowiązującego na terenie całej Unii. Rada Europejska przyjęła taki system 21 grudnia 1988 roku. System ten wszedł w życie na mocy Dyrektywy dotyczącej systemu uznawania dyplomów szkolnictwa wyższego, która reguluje kształcenie zawodowe minimum trzyletnie.

★ ★ Co to jest ogólny system uznawania kwalifikacji?

Ogólny system uznawania kwalifikacji obejmuje zawody, których wykonywanie uzależnione jest od posiadania kwalifikacji na poziomie średnim lub wyższym. System ten opiera się na zasadzie zaufania do rzetelności kształcenia odbywanego w państwach UE.

Państwa członkowskie mają prawo do weryfikacji kwalifikacji nabytych w innym państwie członkowskim. W przypadku znaczących różnic w systemach kształcenia w obrębie jednego zawodu między dwoma państwami UE, Komisja rozpatrująca

Uznawanie dyplomów i kwalifikacji zawodowych w krajach członkowskich Unii Europejskiej

wniosek może wymagać odbycia stażu adaptacyjnego, czyli pewnego rodzaju praktyki prowadzonej pod nadzorem państwa przyjmującego. Długość stażu nie może przekraczać podwójnej różnicy między okresami kształcenia w państwie przyjmującym i państwie uzyskania kwalifikacji. Różnica w długości odbytych studiów musi wynosić co najmniej rok, a treści nauczania muszą wykazywać znaczące różnice.

Decyzja w sprawie uznania kwalifikacji zawodowych jest podejmowana przez państwo pobytu na wniosek pracownika, który chce wykonywać na tym terenie swój zawód. Wnioski rozpatruje Komisja złożona z piętnastu koordynatorów, po jednym z każdego państwa członkowskiego, pod przewodnictwem przedstawiciela Komisji Europejskiej.

Drugą formą weryfikacji wykształcenia jest egzamin kwalifikacyjny. Egzamin ten odbywa się w języku państwa przyjmującego i zasadniczo powinien obejmować te elementy kształcenia, które są wymagane w państwie przyjmującym.

★ ★ *Na czym polega sektorowy system uznawania kwalifikacji?*

System sektorowy dotyczy kwalifikacji zawodowych uzyskanych na potrzeby wykonywania zawodu lekarza, pielęgniarki, położnej, stomatologa, weterynarza oraz pewnych czynności w zawodzie farmaceuty. Kształcenie w wymienionych zawodach we wszystkich państwach członkowskich UE składa się z tych samych elementów, które określa dyrektywa wspólnotowa. Państwa członkowskie mają więc pewność, iż zakres kształcenia w innym państwie zawiera określoną wiedzę, wystarczającą do wykonywania tego zawodu. Dzięki tej dyrektywie państwo przyjmujące uznaje kwalifikacje dotyczące tych zawodów automatycznie.

★ ★ *Status polskich świadectw i dyplomów w państwach regionu Europy*

Od 1984 roku Polska jest stroną Konwencji UNESCO o uznawaniu studiów, dyplomów wyższego wykształcenia i stopni naukowych w państwach regionu Europy. Na podstawie Konwencji, ze względu na niewielką w tamtych czasach wymianę akademicką oraz ze względów politycznych, rozpatrywane były jedynie wnioski pojedynczych uczelni. Konwencja nie była w praktyce szeroko wykorzystywana. Sytuacja całkowicie uległa zmianie wraz z przemianami politycznymi w naszym kraju. Pojawiły się nowe możliwości intensywniejszej wymiany uczniów, studentów

Uznawanie dyplomów i kwalifikacji zawodowych w krajach członkowskich Unii Europejskiej

i pracowników naukowych, a wraz z nimi potrzeba nowych regulacji prawnych. W 1994 roku Polska przystąpiła do następujących konwencji europejskich:

- o równoważności dyplomów, uprawniających do przyjęcia do szkół wyższych,
- o równoważności okresów studiów uniwersyteckich,
- o akademickim uznawaniu kwalifikacji uniwersyteckich,
- o ogólnej równoważności okresów studiów uniwersyteckich.

Stronami konwencji są państwa należące do Rady Europy oraz te, które podpisały Europejską Konwencję Kulturalną. Przystąpienie Polski do tych konwencji daje podstawy prawne do uznania dyplomów ukończenia polskich szkół wyższych osobom pragnącym kontynuować naukę na studiach podyplomowych, doktoranckich bądź specjalistycznych na terytorium państw-stron konwencji. 11 kwietnia 1997 roku 27 państw, w tym także Polska, podpisało nową konwencję o uznawaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wykształcenia wyższego w Regionie Europejskim, opracowaną wspólnie przez Radę Europy i UNESCO, która zastąpi wcześniejsze konwencje.

Polska podpisała także umowy bilateralne z dwoma państwami należącymi do Unii Europejskiej: Austrią i Niemcami.

Wszystkie wymienione wyżej konwencje dają podstawy prawne do tego, aby absolwent polskiej uczelni wyższej mógł ubiegać się o uznanie dyplomu w innym państwie europejskim. Każda uczelnia i każde państwo rządzi się swoimi prawami, a każdy wniosek rozpatrywany jest indywidualnie. W praktyce oznacza to, iż absolwent musi indywidualnie ubiegać się o uznanie swoich kwalifikacji, a decyzja nie jest podejmowana automatycznie. Pozytywne rozpatrzenie wniosku uzależnione jest od spełnienia wielu wymogów formalnych (każde państwo ustala zasady nostryfikacji dyplomów indywidualnie w stosunku do państw nie będących członkami Unii Europejskiej).

Zarówno w ogólnym, jak i sektorowym systemie uznawania kwalifikacji obowiązującym na terenie Unii Europejskiej, mogą uczestniczyć jedynie kraje „15”. Po wstąpieniu do Unii Europejskiej Polska na równi z innymi państwami członkowskimi będzie uczestniczyła w tym systemie.

Uznawanie dyplomów i kwalifikacji zawodowych w krajach członkowskich Unii Europejskiej

★ ★ Gdzie szukać dodatkowych informacji?

Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej

ul. Smolna 13, 00-375 Warszawa

tel. 022 826 74 34, fax 022 826 28 23

biuro@buwilm.edu.pl.

Biuro podlega MENiS i jest Krajowym Ośrodkiem Informacji ENIC/NARIC.

Współpracuje z ośrodkami tej sieci na całym świecie.

Adresy ośrodków sieci ENIC/NARIC dostępne są na stronie

www.enic.cepes.ro/cgibin/enic.plx

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej
Al. Ujazdowskie 9, 00-918 Warszawa
www.ukie.gov.pl